

Technische vragen Bestuursrapportage I-2020

Technische vragen fractie GroenLinks

Programma 1 Bestuur en veiligheid

Vraag 1: Pagina 12: Hoe is voorzien in een tussentijdse evaluatie van SSiB en hoe wordt daarover gerapporteerd aan Provinciale Staten?

Antwoord: In de [memo gedeputeerde](#) van 15 juni 2020 is een analyse opgenomen over de resultaten in 2019 en het verdere vervolg.

Vraag 2: Pagina 12: BrabantStad en Vlaamse Nederlandse Delta: wat zijn de redenen van de forse onderbesteding?

Antwoord: De middelen van BrabantStad en Vlaams Nederlandse Delta die worden overgeheveld naar 2020 betreffen de middelen die wij als provincie beheren namens de samenwerkingsverbanden (kassiersfunctie). Het gaat hierbij om de bijdragen van de partners in de samenwerkingsverbanden, die vervolgens vanuit de samenwerkingsverbanden voor projecten en initiatieven worden ingezet.

Programma 2 Ruimte en wonen

Vraag 3: Pagina 15: De Omgevingsverordening komt 'eind dit jaar' naar de Staten. Is dit al te preciseren tot een maand in 2020?

Antwoord: Doordat de voorbereiding voor Burap en het besluit tot uitstel van de omgevingswet elkaar hebben gekruist, moet de planning aangepast worden. Inmiddels is de planning aangepast. Dat betekent dat er eind 2020 geen Omgevingsverordening wordt aangeboden aan PS. Planning nu is dat er in maart 2021 een ontwerp Omgevingsverordening is waarover PS met een Statenmededeling worden geïnformeerd. En dat de Omgevingsverordening in oktober 2021 ter vaststelling voorligt in PS.

Programma 3 Water en bodem

Vraag 4: Pagina 26: Waarom is ervoor gekozen om de 150.000 voor benodigde aanvullende middelen voor GOL-project uit water en bodem te halen in plaats vanuit mobiliteit?

Antwoord: In het GOL-project zit een HOWABO- (Hoogwaterbescherming Den Bosch) deel. Met deze bijdrage dekken we de indexering van de kosten van de HOWABO-maatregelen die indertijd onder de scope van GOL zijn gebracht. Ook het waterschap heeft haar bijdrage aan de indexering voor deze HOWABO-maatregel geleverd.

Vraag 5: Wat is gerealiseerde grondverwerving in hectare (beoogd/benodigd versus gerealiseerd) met het oog op het behalen van de KRW?

Antwoord: Het totaal areaal aan natte natuurparels is ca 36.000 ha. Daarbinnen moet nog ca 3.000 ha aan percelen verworven worden binnen het Natuurnetwerk Brabant. Het gaat hierbij zowel om Natte natuurparels met een N2000/PAS-status als Natte natuurparels zonder N2000 status. Deze hectaren zijn nodig voor volledig hydrologisch herstel.

Programma 4 Natuur en milieu

Vraag 6: Pagina 36: Welke hotspots worden verkend waar ernst en cumulatie van milieubelasting is? Wat is de reikwijdte van het onderzoek?

Antwoord: Door de situatie rondom covid-19 heeft dit onderzoek vertraging opgelopen. Momenteel wordt gewerkt aan de opdrachtformulering, onderzoeksvragen en afbakening. Daarbij onderzoeken we of het meerwaarde heeft de onderzoeksvragen te betrekken bij de adviezen over gezondheid die de provincie de komende tijd zal ontvangen.

Vraag 7: Pagina 36: Zijn de VTH-indicatoren verdwenen? Wat zijn en worden de prestatie-indicatoren ten aanzien van (80%?) spontane naleving en (7%?) ernstige overtredingen?

Antwoord: In de beleidscyclus ontvangt u jaarlijks de statenmededeling '[VTH-indicatoren](#)' waarin wij u informeren over de volgende categorieën indicatoren:

- Generieke kwaliteitsdoelstellingen vergunningsverlening
- Generieke kwaliteitsdoelstellingen Toezicht en handhaving
- Kwantiteit vergunningverlening
- Kwantiteit Toezicht en handhaving.

De prestatie-indicatoren ten aanzien van spontane naleving en ernstige overtredingen waren 2 van de 5 kwaliteitsdoelstellingen binnen de categorie 'Generieke kwaliteitsdoelstelling Toezicht en handhaving'. In 2018 was reeds bij de beantwoording van [statenvragen over VTH Indicatoren](#) (en bij de [evaluatie van de handnavingskoers](#) in 2017 gemeld dat deze indicatoren in de Brabantse situatie een zeer vertekend beeld geven als gevolg van op een risico gerichte wijze van toezicht houden. Er vindt de komende periode dan ook een doorontwikkeling plaats van deze indicatoren, ook vanwege de komst van de omgevingswet en het vastgestelde [VTH kader](#). Daarnaast is bij de Begroting 2020 een slag gemaakt naar een compactere begroting. Om deze redenen maken deze indicatoren geen deel uit van de Begroting 2020 en daarmee ook niet van de bestuursrapportage 2020.

In aanvulling op deze Statenmededeling VTH-Indicatoren, wordt u thema-gewijs geïnformeerd over de naleving binnen bepaalde sectoren. Zoals bijvoorbeeld voor risicovolle bedrijven via het [BRZO jaarverslag](#) en bijvoorbeeld ook in rapportages ITV project waarbij het gaat over het toezicht bij veehouderijen. In deze rapportages is meer ruimte voor een toelichting over bijvoorbeeld naleving of overtredingen binnen een specifieke branche.

Programma 5 Economie

Vraag 8: Pagina 46: Wordt er overwogen de Economische visie een jaar uit te stellen vanwege de coronacrisis?

Antwoord: Dit najaar hopen we de Economische visie door uw Staten vast te laten stellen.

Vraag 9: Pagina 47: Spanningsindicator Brabantse arbeidsmarkt voor 2019 tweede kwartaal is bekend. Is er al duidelijkheid over de andere kwartalen?

Antwoord: Brabantse Arbeidsmarkt Spanningsindicator 2019 naar regio (alle beroepsklassen)

Regio	kwartaal 3	kwartaal 4
West Brabant	2.15	2.1
Midden Brabant	2.32	2.08
Noordoost Brabant	2.59	2.7
Zuidoost Brabant	3.22	3.18
Helmond de Peel	1.64	1.45

Spanningsindicatoren over 2020 zijn nog niet bekend maar binnenkort inzichtelijk op

<https://arbeidsmarktinzicht.nl>

Factsheets die de impact van corona op de werkgelegenheid 2020 laten zien zijn te downloaden via

<https://arbeidsmarktinzicht.nl>.

Vraag 10: Pagina 48: Voorbereidingen voor een hersteloffensief na de Corona-crisis worden getroffen, staat te lezen in de burap. Over welke voorbereidingen gaat dit?

Antwoord: De voorbereidingen voor het hersteloffensief (m.b.t. vrijetijdseconomie) omvatten:

- Het zo nodig aanpassen van de activiteiten van het werkplan 2020 van VisitBrabant aan de huidige omstandigheden.
- Het ontwikkelen en uitvoeren van een PR-campagne gericht op het verantwoord opstarten van bezoekersstromen. In de eerste fase door het stimuleren van binnenlandse bezoek, met aandacht voor kleiner aanbod, veiligheid en comfort. In een volgende fase zal de campagne zich ook weer gaan richten op bezoekers uit grensregio's. Bezoek wordt gestimuleerd maar te allen tijde wordt voorkomen dat de herstel aanpak leidt tot onveilige drukte. Als onderdeel van bestemmingsontwikkeling wordt het aanbod aangepast aan de coronarichtlijnen. Deze campagne wordt uitgevoerd door VisitBrabant en sluit aan op de landelijke herstelcampagne van het NBTC.
- Het ondersteunen van kleinere gemeenten, ondernemers en VVV's door VisitBrabant. Juist deze partijen zijn van belang i.v.m. wijzigingen in binnenlandse vakanties dit jaar. Voorbeelden van ondersteunende activiteit zijn o.a. vraagbaakfunctie, online e-learningplatform gericht op het trainen van personeel, bijeenkomsten voor inspiratie t.a.v. ontwikkeling 1,5 meter-economie en diensten t.a.v. marketing en review management.
- Deelname aan de Taskforce Toerisme Brabant, waarin diverse partijen uit de sector (Provincie, VisitBrabant, KHN, VVV Brabant, HISWA-RECRON, LOF, BUAS Toerisme) kennis delen en activiteiten bundelen en gezamenlijk opstarten t.b.v. het herstellen van de corona-crisis.
- Betrokken bij de Taskforce Gastvrijheidssector, waarin verschillende partijen (IPO, VNG, NBTC, Gastvrij Nederland, HISWA-RECRON, KHN, CEHLT, EZK) binnen de vrijetijdsector de samenwerking voor de korte en langere termijn te versterken t.b.v. het herstellen van de corona-crisis. Afhankelijk van de onderwerpen op de agenda sluiten er deskundigen uit andere branches aan.

"De Brabantse economie is naast de vrijetijdseconomie stevig geraakt. In de eerste crisisfase hebben we als provincie een aantal maatregelen genomen, zoals de ontwikkeling van een digitaal scholingsplatform [Brabant Leert](#). Provinciale Staten is hierover in een aantal separate mededelingen geïnformeerd, onder andere in de [mededeling](#) van [21 april](#).

In de nieuwe fase die nu is aangebroken pakken we als provincie een rol in het herstel. Zo presenteren we de impact van corona op de economie en de samenleving via de [Brabantse Impact Monitor](#), richten we een Denktank Herstel Brabant in en nemen we maatregelen die helpen om de veerkracht en weerbaarheid te vergroten en/of nieuwe marktvraag creëren (bv. de overheid als launching customer). Provinciale Staten is hierover op 2 juni geïnformeerd in een [mededeling](#) en 26 juni wisselen we hierover met PS van gedachten."

Vraag 11: Pagina 49: Waarom zijn de baten zo fors toegenomen in de tweede wijziging van de begroting Economie?

Antwoord: De ophoging van de baten in de tweede wijziging met ruim € 14 mln. wordt veroorzaakt door de Efro bijdrage OPZuid. Dit betreft een budgettair neutrale wijziging, hiermee worden nl. ook de lasten opgehoogd.

Vraag 12: Pagina 51: op welke onderdelen is minder geld uitgegeven dan verwacht inzake digitalisering?

Antwoord: Zoals in de jaarrekening 2019 staat vermeld zijn de voorbereidings- en aanloop-tijd wat langer dan gedacht, verder is Digitalisering geen doel op zich maar een instrument.

Andere programma's hebben ook financiële middelen ingezet t.b.v. projecten. Denk aan opleiding JADS (uit Centraal opleidingsbudget), onderzoek Energie & Digitalisering (programma Energie), deelname NL AI coalitie.

Programma 8 Basisinfrastructuur mobiliteit

Vraag 13: Pagina 72: waarom is er in 2021 geen hogere norm voor elektrische bussen en is dit hetzelfde als in 2020?

Antwoord: Dit heeft te maken met de gemaakte afspraken binnen de lopende concessies. Het sneller vervangen van het huidige materieel door elektrische bussen zou leiden tot kapitaalvernietiging. In de concessie Zuidoost-Brabant wordt het materieel door Zero Emissie materieel in drie tranches vervangen. In Tranche 1 zijn bij aanvang van de concessie, 43 elektrische 18-meter bussen ingestroomd. In tranche 2 zullen vanaf 2022, 64 12-meter bussen instromen. In tranche 3, zal in 2025, 108 klein materieel instromen. Bij het sluiten van nieuwe concessies (West en Oost) worden nieuwe afspraken gemaakt over Zero Emissie materieel. Vandaar de schoksgewijze toename van het percentage. In 2025 zal 100% Zero Emissie materieel gaan rijden conform de doelstelling uit de vastgestelde visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk'.

Programma 9 Mobiliteitsontwikkeling

Vraag 14: Pagina 78: Hoe is het met de filedruk gesteld in Brabant in de afgelopen 12 maanden?

Antwoord: De cijfers over heel 2019 zijn beschikbaar. De gemiddelde vertraging per uur auto rijden in de spits tov de maximale snelheid op rijkswegen en provinciale wegen is 12,71 minuten (tov 12,78 minuten in 2018, een lichte verbetering van 0,5%). Er is sprake van een kleine verbetering op het rijkswegennet, terwijl de gemiddelde vertraging op het provinciale wegennet licht is toegenomen. Vanwege corona verwachten we een sterke afname in 2020. De cijfers zullen beschikbaar zijn bij de jaarrekening 2020.

Vraag 15: Pagina 78: Er is in 2020 een besluit over de bundelroute in het kader van de bereikbaarheid Eindhoven / Helmond / Nuenen. Wat is de laatste stand van zaken?

Antwoord: De studie bundelroute is opgedeeld in 5 deelprojecten die in samenhang worden uitgewerkt:

1. Planstudie Beekse Brug / N615 (trekker: provincie Noord-Brabant)
2. (Geactualiseerde) Verkeersvisie Helmond (trekker: gemeente Helmond)
3. Planstudie Nuenen inclusief nadere afweging Oostelijke Randweg (trekker: gemeente Nuenen)
4. Ontwerp (2030) en planstudie Ring Noordoost-J.F. Kennedylaan-Eisenhowerlaan (2040) Eindhoven (trekker: gemeente Eindhoven)
5. Planstudie 2e aansluiting Ekkersrijt (trekker: gemeente Son en Breugel)

In het bestuursakkoord is aangegeven dat we draagvlak voor de gekozen oplossing belangrijk vinden, maar ook dat er temp gemaakt moet worden. De provincie zal hierop toezien. Zodra er resultaten bekend zijn, informeren we de Staten hierover.

Nog voor de zomer verwachten we de Staten nader te informeren over de bundelroute via een statenmededeling.

Technische vragen fractie Partij voor de Dieren

Programma 1 Bestuur en veiligheid

Vraag 1: p. 7 Bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant

"We gaan aan de slag met activiteiten die zijn gericht op een weerbare overheid en die tegendruk kunnen bieden aan ondermijnende criminaliteit. We zetten in op een veiliger buitengebied. We stimuleren kennis en onderzoek op het gebied van ondermijnende criminaliteit."

In de bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant staat:

"Dit voorjaar zullen wij de Staten informeren over de activiteiten naar aanleiding van motie 100a-2019: aandacht voor dierenmishandeling en zware criminaliteit, voor zover wij daartoe bevoegd zijn." en

"Wij begeven ons niet op het speelveld van andere organisaties en instanties belast met de opsporing en vervolging, zoals Belastingdienst, FIOD, NVWA (meldingen en aanpak dierenmishandeling, misstanden dierenwelzijn; motie M100a-2019), etc."

Is er nu wel of niet uitvoering gegeven aan motie M100a, door;

- a) in de bestuursopdracht de relatie tussen dierenmishandeling en (zware) criminaliteit te betrekken, en;
- b) daarbij contact te leggen tussen Samen Sterk in Brabant (SSiB) enerzijds, en de Dierenpolitie en het Landelijk Expertisecentrum Dierenmishandeling anderzijds?

Antwoord: Zie voor dit antwoord de [memo gedeputeerde](#) van 15 juni 2020.

Programma 4 Natuur en Milieu

Vraag 2: p. 34 Bij de indicator 'Beheerde ha via de Subsidiestelsel Natuur en Landschap - onderdeel agrarisch natuurbeheer (cumulatief)' gaan de bedragen van 2020 tot en met 2023 naar beneden. Wordt van de agrariër verwacht dat op termijn meer van het natuurbeheer voor zijn rekening komt, of worden er geleidelijk minder ha natuur-inclusief beheerd?

Antwoord: Nee, er komt niet meer voor rekening van de agrariër. Het agrarisch natuurbeheer wordt gefinancierd door de Provincie en de EU (50-50%). Daarnaast heeft in 2018 de toenmalige Staatssecretaris landelijk éénmalig € 22 mln extra beschikbaar gesteld, waarvan €3,4 mln voor Noord-Brabant. Met dit budget is extra agrarisch natuurbeheer afgesloten voor de resterende beheerperiode tot en met 2021. Dit eenmalig budget van € 22 mln echter is 100% EU-geld. De agrarische natuurcollectieven hebben met die aanvullende middelen tijdelijk meer agrarisch natuurbeheer kunnen uitvoeren. Na 2021 is de planning weer gebaseerd op basis van het regulier beschikbaar budget voor het agrarisch natuurbeheer.

Naast de nieuwe beschikkingen aan de 4 agrarische natuurcollectieven lopen er nog enkele individuele beschikkingen onder de oude regeling voor agrarisch natuurbeheer (SNL-a oud). Die lopen eind 2020 af.

Vraag 3: p. 42 GS hebben op 27 augustus 2019 besloten (C2245742/4528305) voor drie jaar extra middelen toe te kennen voor extra capaciteit aan de zes manifestpartners voor de periode 2020-2022. Door het ondertekenen van deze overeenkomsten wordt uitvoering gegeven aan de gemaakte afspraken per partner om een deel van de Natuurnetwerkopgave (NNB) te gaan realiseren. Door de Manifestpartners worden (begin 2020) begrotingssubsidies aangevraagd. Wat is tot nu toe gedaan/gerealiseerd als gevolg van de afspraken met de manifestpartners?

Antwoord: Op 8 januari 2020 zijn de overeenkomsten getekend. Inmiddels hebben de zes manifestpartners een start gemaakt met het uitvoeren van de gemaakte afspraken in het kader van de Meerjarenaanpak NNB. In april 2020 hebben wij de eerste voortgangsgesprekken gevoerd. Partners zijn gestart met gesprekken met grondeigenaren en met het opstellen van plannen van aanpak, wanneer meer partijen betrokken zijn. Resultaten in de zin van extra hectares vragen meer tijd. Hier zijn wel planningsafspraken over gemaakt.

Vraag 4: Kunt u inzichtelijk maken, liefst in een grafiek:

- Hoeveel is verworven aan NNB-gronden?
- Wat is de tussenstand?
- Wat is het verloop?

Antwoord: Hierbij de stand van zaken per 31-12-2019 zowel voor verwerving, inrichting als de ecologische verbindingzones (EVZ). Zoals aangegeven in de jaarrekening wordt u via een statenmededeling nader geïnformeerd zodra de voortgangsrapportage natuur beschikbaar is (na de zomer).

Gegevens over de realisatie in 2020 zijn nog niet beschikbaar.

	Opgave BrUG ha	Gerealiseerd per 31-12- 2019	Restant opgave per 1-1- 2020
Verwerven	9.600	4.211	5.389
Inrichten	15.200	5.859	9.341
EVZ	1.775	416	1.359

Vraag 5: p. 42 Voorgesteld wordt het in 2021 geraamde bedrag van € 5.667.168, Bestaande natuur EHS, te storten in de reserve Natuurbeheer en Ontwikkeling. Het bedrag is beschikbaar voor de aankoop van gronden, landbouwbedrijven en eventueel verliezen op gebouwen in het provinciaal deel van het NNB, bijvoorbeeld in de Maashorst.

Waarom wordt dit bedrag gestort in de reserve?

Antwoord: De SOK met ARK in de Maashorst is beëindigd maar nog niet alle benodigde gronden en gebouwen zijn beschikbaar voor de realisatie van het NNB in dat gebied. Het grootste deel van dit bedrag was bestemd voor de aankoop van het bedrijf van een specifieke agrariër in de Maashorst. Tot op heden is deze agrariër nog niet bereid zijn bedrijf te verkopen.

Vanaf 2020 worden nieuwe afspraken gemaakt over het realiseren van de restantopgave NNB in de Maashorst met het Waterschap Aa en Maas, de gemeenten Landerd, Bernheze, Oss en Uden en Staatsbosbeheer. Deze middelen dienen beschikbaar te blijven en worden nu gestort in de reserve omdat anders ieder jaar een voorstel bij de jaarrekening voor overheveling dient plaats te vinden.

Vraag 6: In welke context worden met deze middelen landbouwbedrijven aangekocht?

Antwoord: Om de NNB-grond te kunnen verwerven is het soms noodzakelijk gebouwen, dus het gehele landbouwbedrijf, mee te kopen. In december 2017 heeft PS ingestemd met het 2e addendum op de grondnota. Daarbij is het incidenteel aankopen van gebouwen mogelijk gemaakt. Voor het verlies op gebouwen is een bedrag van € 10 miljoen gereserveerd. Voor de aankoop van gebouwen worden businesscases opgesteld waarin alle belanghebbende partijen financieel participeren.

Programma 7 Landbouw en voedsel

Vraag 7: p. 64 "We bevorderen het sluiten en verkleinen (in tijd en ruimte) van kringlopen in de Brabantse landbouw: Het op 28 februari 2020 door GS vastgestelde Uitvoeringsprogramma Plantaardig 2020 draagt onder andere bij aan de ontwikkeling van nieuwe teelten en teelttechnieken. Het op dezelfde dag vastgestelde Uitvoeringsprogramma Eiwittransitie focust op de productie van plantaardig eiwit, nieuwe eiwitten en eiwitten uit reststromen"

Wat is tot nu toe gedaan/gerealiseerd met beide uitvoeringsprogramma's?

Antwoord:

Uitvoeringsprogramma Plantaardig 2020

De projecten Nedersoja, Sorghum en Agroforestry zijn reeds eerder opgestarte kennisnetwerken die we ook in 2020 zijn blijven ondersteunen. Er wordt gewerkt aan de vorming van een soort van consortium van partijen om te komen tot een vergelijkbaar kennisnetwerk op gebied Veldbonen. Inmiddels is er een nog een kennisnetwerk opgestart, nl een praktijknetwerk strokenteelt op zand voor koplopers in Brabant, in samenwerking met de WUR.

Uitvoeringsprogramma Eiwittransitie

Hierin zetten wij ons in op de post harvest technologie. We gaan onder meer onderzoeken of en hoe de Provincie Noord-Brabant een bijdrage kan leveren aan de verwerkingscapaciteit van grondstof voor de verwerkende industrie van plantaardig eiwit.

Vraag 8 a: p. 65 "Ondersteuning projecten nieuwe teelten/teeltmethodieken plantaardige eiwitten

Indicator: Ondersteunde projecten (aantal: 4)"

Geldt deze indicator voor beide uitvoeringsprogramma's (Plantaardig 2020 en Eiwittransitie)?

Antwoord: Nee, de vier ondersteunende projecten hebben betrekking op het UP Plantaardig.

Vraag 8 b: Zo ja, hoe is dit verdeeld? Zo nee, wat is de indicator voor het Uitvoeringsprogramma Eiwittransitie?

Antwoord: Voor het Uitvoeringsprogramma Eiwittransitie is geen indicator geformuleerd. In het uitvoeringsprogramma is aangegeven wat we willen bereiken met onze inspanningen voor eiwittransitie.

Vraag 9 a: Zijn er nu al vier projecten ondersteund?

Antwoord: Ja

Vraag 9 b: Zo ja, dan ontvangen we graag wat meer informatie over de vier ondersteunde projecten.

Antwoord: Er zijn op dit moment geen nieuwe voortgangsrapportages beschikbaar. Voor een beschrijving van de tot nu toe geleverde resultaten van het Uitvoeringsprogramma plantaardig verwijzen we naar het antwoord op vraag 7.

Programma 9 Mobiliteitsontwikkeling

Vraag 10: p. 78 "Door de uitbraak van het coronavirus is de onzekerheid rondom de ontwikkeling van strategische mobiliteits- en infraprojecten toegenomen. Zo is het door de maatregelen ter voorkoming van een verdere verspreiding van het virus lastiger om met partners afspraken te maken. Daarop wordt nu geanticipeerd. Bovendien zullen extra financiële middelen nodig zijn voor het bestrijden van de economische gevolgen van de coronacrisis. Onzeker is wat hiervan de gevolgen zullen zijn voor bijvoorbeeld cofinanciering door Rijk én regio. De uitwerking en uitvoering van de reeds gemaakte afspraken van het programma liggen evenwel op schema."

Wordt er rekening gehouden met mogelijke structurele veranderingen in het verkeersbeeld, als gevolg van het coronavirus? M.a.w., zijn effecten van het coronavirus, zoals een blijvend groter aantal thuiswerkers, meegewogen in de genoemde projecten, of wordt uitgegaan van het pre-corona verkeersbeeld?

Antwoord: Het is nog te vroeg om gevolgen van de Coronacrisis op mobiliteit te kunnen bepalen. Daarom zetten we in op het verkrijgen van zicht op de situatie. Dat doen we zelf door met andere wegbeheerders in Zuid-Nederland het verkeersbeleid te monitoren, met behulp van een dashboard. En we maken gebruik van de landelijke onderzoeken.

En we doen samen met andere regio's in Nederland onderzoek onder werknemers en werkgevers naar ervaringen met thuiswerken. Om zicht te krijgen op welke deel van het gedrag mogelijk structureel kan worden en waarom. Zodat we hier mogelijk maatregelen op kunnen treffen.

—

Technische vragen fractie CDA

Programma 3 Water en bodem

Vraag 1: Er is aangegeven dat medio 2020 een besluit volgt over het vervolg van de uitvoering van de verdrogingsaanpak natte natuurgebieden. Het statenvoorstel dateert van 26 mei. Is te verwachten dat deze tijdens de behandeling door de Staten van de provincie al bekend zijn. Graag horen wij dan of de doelstellingen over meerdere jaren verspreid gaan worden (dus verder dan 2027) of dat de doelstellingen naar beneden bijgesteld dienen te worden.

Komt met deze sterke vertraging de aanpak van verdroging onder druk te staan of kunnen de in voorbereiding genomen projecten, zoals vermeld staan op pagina 25/26 vermeld staan, dit voldoende compenseren?

Antwoord: De nieuwe aanpak van verdrogingsbestrijding in het Statenvoorstel kenmerkt zich door intensivering, versnelling en opschaling. Deze nieuwe aanpak wordt onderdeel van de afspraken met de waterschappen. Alle partijen richten zich op maximaal doelbereik in 2027. Op dit moment is geen sprake van het bijstellen of verder naar achter schuiven van de doelen.

Vraag 2: In hoeverre kan het de provincie invloed uitoefenen op de uitvoering van het HWBP, zodat dit meer in overeenstemming komt met de provinciale plannen?

Antwoord: De waterveiligheidsopgave wordt ingevuld met de combinatie van dijkversterkingen en rivierversnauwing. Dat vraagt nauwe afstemming tussen die sporen. In enkele integrale projecten zijn beide sporen aan de orde (Meanderende Maas en Lob van Gennepe) en in enkele rivierversnauwingsprojecten (zoals Oeffelt) is er alleen een financiële relatie tussen beide sporen. De provincie is niet sturend op de programmering in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP het dijkversterkingsprogramma). In enkele nu lopende integrale en rivierversnauwingsprojecten is er een mismatch tussen de realisatietermijn en het moment van beschikbaar komen van HWBP-financiering; dat wordt per project opgelost. De insteek van de provincie is dat het programma Integraal riviermanagement dergelijke mismatches voorkomt.

Vraag 3: Wanneer is de bestuursopdracht verdroging te verwachten. 19 juni, staan ook natte natuurgebieden in vermeld, is dat strijdig met moeilijke uitvoering genoemd op Pag. 5 en pag. 22?

Antwoord: Op 19 juni 2020 heeft Provinciale Staten ingestemd met het Statenvoorstel 31/20 Visie klimaatadaptatie, inclusief uitwerking bestuursopdracht 'Stoppen van de verdroging met een waterrobuuste inrichting van Brabant'.

De nieuwe aanpak in de bestuursopdracht kenmerkt zich door intensivering, versnelling en opschaling en moet er juist voor gaan zorgen dat de uitvoering beter op gang komt en dat alle maatregelen uiterlijk in 2027 zijn genomen om de doelen te halen.

Vraag 4: De begroting 2020 t/m wijziging II valt bijna 5 miljoen hoger uit dan de wijziging I. Deze komen vrijwel volledig uit de tweede bestuursovereenkomst water. Waren deze kosten niet voorzien of vloeien ze voort uit de noodzaak om extra te investeren in het tegengaan van de verdroging?

Antwoord: Deze begrotingswijziging vloeit voort uit de noodzaak om de KRW-doelen te behalen. Hiervoor moeten de niet-geleverde prestaties bij de betreffende vastgestelde subsidie alsnog worden

gerealiseerd. Doen we dat niet dan heeft dat direct effect op het lopende budget voor de overige nog te realiseren KRW-doelen.

Programma 4 Natuur en milieu

Vraag 5: Wanneer komt recenter informatie beschikbaar uit de Klimaatmonitor? Is het de intentie dat de onderzoeksfrequentie wordt opgevoerd?

Antwoord: Cijfers in de Klimaatmonitor worden geactualiseerd wanneer dat kan. De landelijke werkgroep Verbetering Informatie Voorziening Energie Transitie (VIVET) is bezig met de verbetering van de informatievoorziening van de energietransitie en de klimaatafspraken.

Vraag 6: Waarom worden de eindrapportages over de uitvoering van de VTH-taken 2-jaarlijks beschikbaar gesteld?

Antwoord: De opdrachtverstrekking aan de omgevingsdiensten voor de VTH-taken vindt jaarlijks plaats, hierover vindt dus ook een jaarlijkse eindverantwoording door de omgevingsdiensten plaats. Dit vertalen wij in een Statenmededeling VTH-indicatoren van de betreffende jaarschijf. Dit vindt dus jaarlijks plaats.

Nagekomen vragen fractie CDA

Vraag 1: In Statenvoorstel 48/20A, Bestuursrapportage I-2020, wordt gevraagd 800.000,- beschikbaar te stellen voor onderzoek naar nieuwe investeringsmogelijkheden. Graag ontvangen we nadere informatie over hoe dat onderzoek eruit gaat zien.

Antwoord: In het bestuursakkoord 'Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant' is aangekondigd toe te werken naar een nieuw structureel begrotingsevenwicht. Om dit te bereiken wordt o.a. onderzoek gedaan naar de inkomsten van de provincie. Dit onderzoek bestaat onder andere uit de volgende onderdelen:

Vraag 1a. Welk rendement is redelijkerwijs te behalen met het huidige immunisatievermogen?

Antwoord: We onderzoeken scenario's, inclusief bijbehorende bandbreedtes. We laten daarbij ook zien hoe het rendement en de scenario's zich in periode 2020 - 2030 ontwikkelen.

Vraag 1b. Wat zijn reële alternatieven om het rendement te verbeteren op de (middel)lange termijn, al dan niet in combinatie met het bereiken van de gestelde beleidsdoelen?

Antwoord: Hierbij onderzoeken we een aantal concrete businesscases waarin wij als provincie kunnen investeren om het (maatschappelijke)rendement te verbeteren en brengen we de risico's daarvan in beeld. Een eerste voorbeeld hiervan is het onderzoek naar investeren in duurzame landbouwgrond, zoals in het bestuursakkoord aangekondigd.

We brengen onder meer in beeld welke rollen de provincie kan vervullen, wie de te betrekken partners zijn en leggen verbanden met relevante beleidsvelden. Tevens definiëren we de

organisatorische randvoorwaarden (tijd, capaciteit en budget) die nodig zijn om meer rendement te kunnen realiseren.

Nagekomen vragen fractie PVV

Bedrijfsvoering en algemeen financieel beleid (Anita, Henk-Jan)

Vraag 1: Voor de paragraaf bedrijfsvoering geldt dat deze op koers loopt. Voorstel: Onderzoek nieuwe investeringsmogelijkheden 2020-2023. Een onderzoeksbudget á € 800.000 ter beschikking te stellen voor de periode 2020-2023. Dit budget is nodig om nader onderzoek te kunnen doen naar de mogelijkheden om een immunisatieportefeuille via investeringen in te zetten." Graag toelichting over dit voorstel.

Vraag 1a: Wat bedoelt GS hier precies?

Antwoord: In het bestuursakkoord 'Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant' is aangekondigd toe te werken naar een nieuw structureel begrotingsevenwicht. Om dit te bereiken wordt o.a. onderzoek gedaan naar de inkomsten van de provincie. Dit onderzoek bestaat onder andere uit de volgende onderdelen:

- Welk rendement is redelijkerwijs te behalen met het huidige immunisatievermogen? We onderzoeken scenario's, inclusief bijbehorende bandbreedtes. We laten daarbij ook zien hoe het rendement en de scenario's zich in periode 2020 - 2030 ontwikkelen.
- Wat zijn reële alternatieven om het rendement te verbeteren op de (middel)lange termijn, al dan niet in combinatie met het bereiken van de gestelde beleidsdoelen? Hierbij onderzoeken we een aantal concrete businesscases waarin wij als provincie kunnen investeren om het (maatschappelijke) rendement te verbeteren en brengen we de risico's daarvan in beeld. Een eerste voorbeeld hiervan is het onderzoek naar investeren in duurzame landbouwgrond, zoals in het bestuursakkoord aangekondigd.

We brengen onder meer in beeld welke rollen de provincie kan vervullen, wie de te betrekken partners zijn en leggen verbanden met relevante beleidsvelden. Tevens definiëren we de organisatorische randvoorwaarden (tijd, capaciteit en budget) die nodig zijn om meer rendement te kunnen realiseren.

Vraag 1b: Over welke immunisatieportefeuille gaat het, en welke investeringen?

Antwoord: De provincie heeft slechts één immunisatieportefeuille die na verkoop van Essent eeuwigdurend in stand moet blijven om rendement te genereren voor de dekking van een deel van de begrotingsuitgaven. In het verleden heeft de provincie de volgende leningen verstrekt met een maatschappelijk doel:

- Hybride leningen aan Nederlandse Waterschapsbank (NWB) en Bank Nederlandse Gemeenten (BNG);
- Hypothecaire geldleningen aan De Efteling en Safari Resort de Beekse Bergen in het kader van de versterking van de leisure in Brabant;
- Een lening aan het ministerie van Defensie voor de motorenonderhoudsfaciliteit van de F-35 in Woensdrecht;
- recent hebben PS ingestemd met het voornemen van GS om een hybride converteerbare aandeelhouderslening aan Enexis te verstrekken.

Vraag 1c: Graag ontvang ik tevens alle documenten hierover, zoals adviezen, correspondentie, notities, beslisdocumenten etc etc.

Antwoord: Wij verwijzen naar het Treasury Jaarplan 2020, de Perspectiefnota 2020 en het Bestuursakkoord 2020 - 2023 "Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant". Daarnaast is er op 14

januari 2020 een presentatie gegeven aan GS (Strategisch uurtje) die als bijlage is toegevoegd (bijlage 1).

Vraag 2: Graag een overzicht van de ontwikkeling van het OKB vanaf 1/1/2017 tot heden, uitgesplitst naar niveau bij de begroting, alle tussentijdse bijstellingen, en de realisatie. De uitsplitsing zie ik graag ook per programma.

Antwoord:

Onderstaand de overzichten voor 2017 t/m 2020 van het organisatiekostenbudget en de toerekening van de organisatiekosten aan de begrotingsprogramma's. Voor elk tabel wordt de raming bij primaire begroting, de begroting na wijzigingen en de realisatie bij de jaarrekening weergegeven.

Het grootste deel van het organisatiekostenbudget wordt toegerekend aan de programma's c.q. overhead. Een klein deel (ca € 8 ton, varieert op basis van inzet) heeft betrekking op de toerekening aan de activiteiten die worden bekostigd uit de voorziening grondwaterheffing.

2017

bedragen x € 1.000	begr.2017	na wijz	jrrek
Capaciteitsbudget	91.697	98.224	95.741
Budget 'overige personeelskosten'	4.814	4.884	4.496
Budget 'overige bedrijfsvoeringskosten'	17.783	17.353	16.128
Vitale organisatie	4.800	150	110
Totaal Organisatiekostenbudget	119.094	120.612	116.475

bedragen x € 1.000	begr.2017	na wijz	jrrek
Bestuur	5.954	6.084	6.765
Ruimte	8.709	9.274	10.498
Natuur, water en milieu	13.844	14.612	13.738
Economie	8.628	7.388	7.563
Mobiliteit	16.175	15.578	15.191
Cultuur en samenleving	4.741	4.609	4.680
Overhead	62.504	62.205	57.543
Totaal toerekening organisatiekosten	120.555	119.751	115.978

2018

bedragen x € 1.000	begr.2018	na wijz	jrrek
Capaciteitsbudget	95.556	98.919	99.642
Budget 'overige personeelskosten'	4.917	4.685	4.300
Budget 'overige bedrijfsvoeringskosten'	17.651	20.258	18.503
Vitale organisatie	500	500	269
Totaal Organisatiekostenbudget	118.624	124.362	122.714

bedragen x € 1.000	begr. 2018	na wijz	jrrek
Bestuur	5.996	5.876	6.549
Ruimte	9.140	10.600	11.665
Natuur, water en milieu	14.588	15.052	14.154
Economie	7.281	7.571	9.222
Mobiliteit	15.352	16.319	16.410
Cultuur en samenleving	4.353	4.205	4.783
Overhead	61.067	63.891	59.281
Totaal toerekening organisatiekosten	117.775	123.514	122.064

2019

bedragen x € 1.000	begr.2019	na wijz	jrrek
Capaciteitsbudget	93.348	104.838	107.488
Budget 'overige personeelskosten'	4.314	4.629	4.480
Budget 'overige bedrijfsvoeringskosten'	19.597	20.508	18.149
Vitale organisatie	500	500	474
Totaal Organisatiekostenbudget	117.760	130.475	130.592

bedragen x € 1.000	begr.2019	na wijz	jrrek
Bestuur	7.080	6.578	7.831
Ruimte	10.257	11.009	13.166
Natuur, water en milieu	14.853	14.932	14.732
Economie	7.496	7.888	10.348
Mobiliteit	15.871	17.251	16.896
Cultuur en samenleving	3.756	3.681	3.401
Overhead	57.628	68.287	63.322
Totaal toerekening organisatiekosten	116.941	129.626	129.696

2020

bedragen x € 1.000	begr. 2020
Capaciteitsbudget	105.520
Budget 'overige personeelskosten'	5.070
Budget 'overige bedrijfsvoeringskosten'	20.577
Vitale organisatie	0
Totaal Organisatiekostenbudget	131.167

bedragen x € 1.000	begr 2020
Bestuur en Veiligheid	5.750
Ruimte en wonen	5.931
Water en bodem	4.147
Natuur en milieu	8.733
Economie	5.500
Energie circ samenleving	2.888
Landbouw en voedsel	2.767
Basisinfrastructuur mobiliteit	11.320
Mobiliteitsontwikkeling	4.811
Cultuur, erfgoed, samenleving, sport	3.448
Overhead	75.023
Totaal toerekening organisatiekosten	130.319

Vraag 3: Ook zie ik graag een overzicht van de fte-en Personeel in loondienst en kosten voor personeel niet in loondienst vanaf 1/1/2017 (ook per programma, uitsplitsing begroting en realisatie). Graag terzake antwoorden in getalsmatige overzichten zonder verwijzingen over dat u daar niet op zou sturen.

Antwoord:

In onderstaande tabel weergegeven het aantal fte personeel in loondienst en personeel niet in loondienst op de peildatum van 31 december van afgelopen jaren:

	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019
Personeel in loondienst (fte)	1102,12	1094,75	1097,70	1075,37
Personeel niet in loondienst (fte)	125,26	107,06	121,09	135,85

De kosten voor personeel niet in loondienst 2017 t/m 2019:

	2017	2018	2019
Kosten personeel niet in loondienst (€)	€ 9,2 mln	€ 10,7 mln	€ 12,8 mln

Op basis van de inzet van capaciteit (personeel in loondienst en personeel niet in loondienst) vindt toerekening plaats aan de programma's. De toerekening per programma, uitgesplit naar primaire begroting, begroting na wijzigingen en realisatie is bij beantwoording van vraag 2 meegenomen. Bij deze toerekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen de inzet van personeel in loondienst of personeel niet in loondienst.

Bijlage 1

Provinciaal vermogen richting 2030

Wat zijn de prognoses en hoe gaan we daar mee om?

Provincie Noord-Brabant

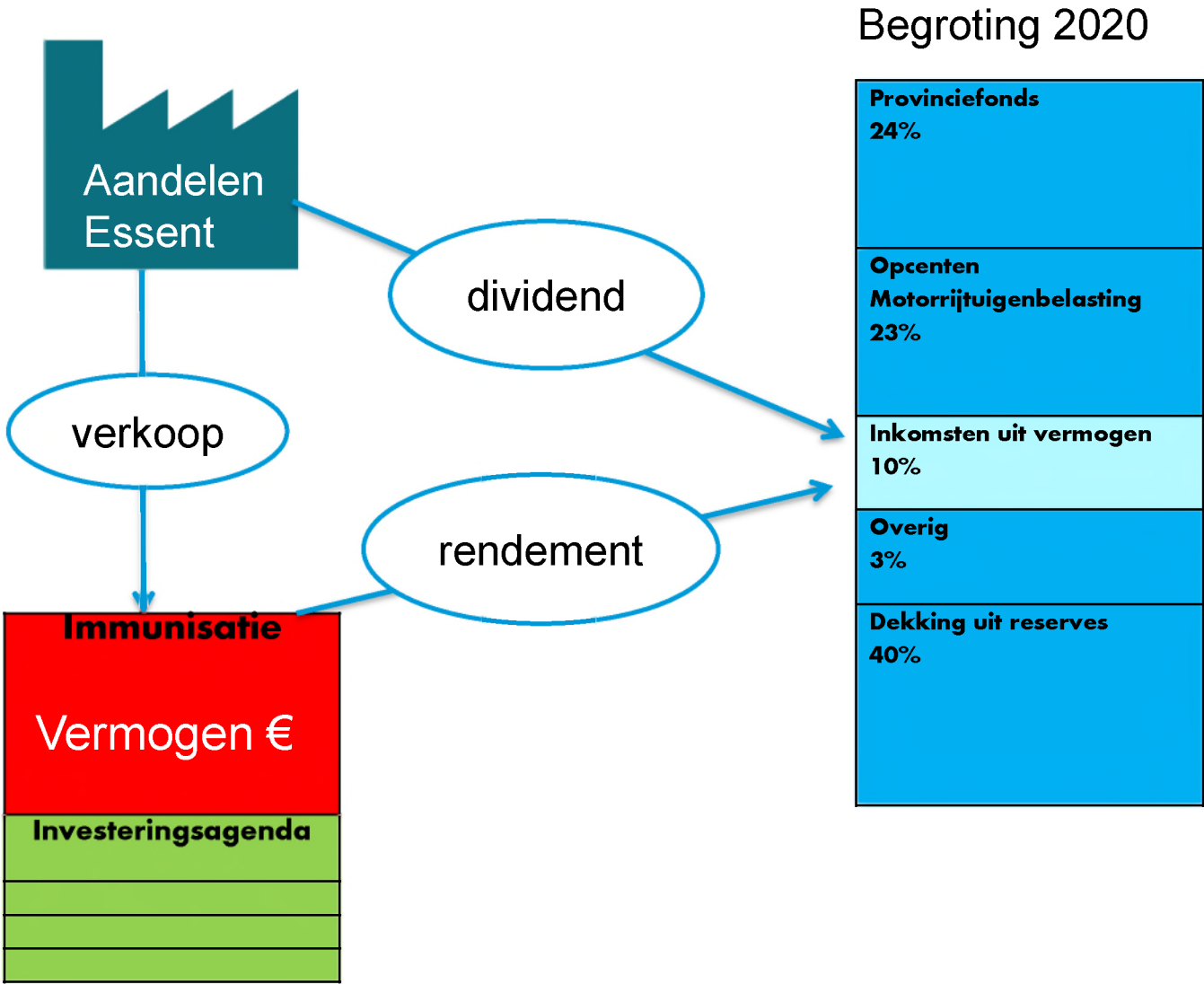
Strategisch beraad GS
14 januari 2020

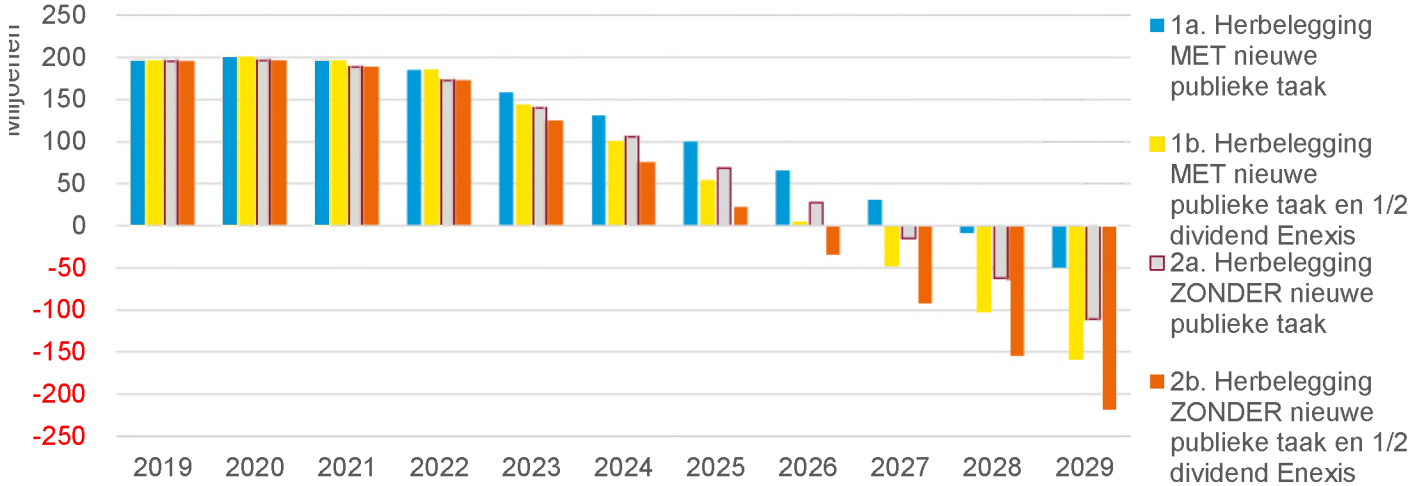
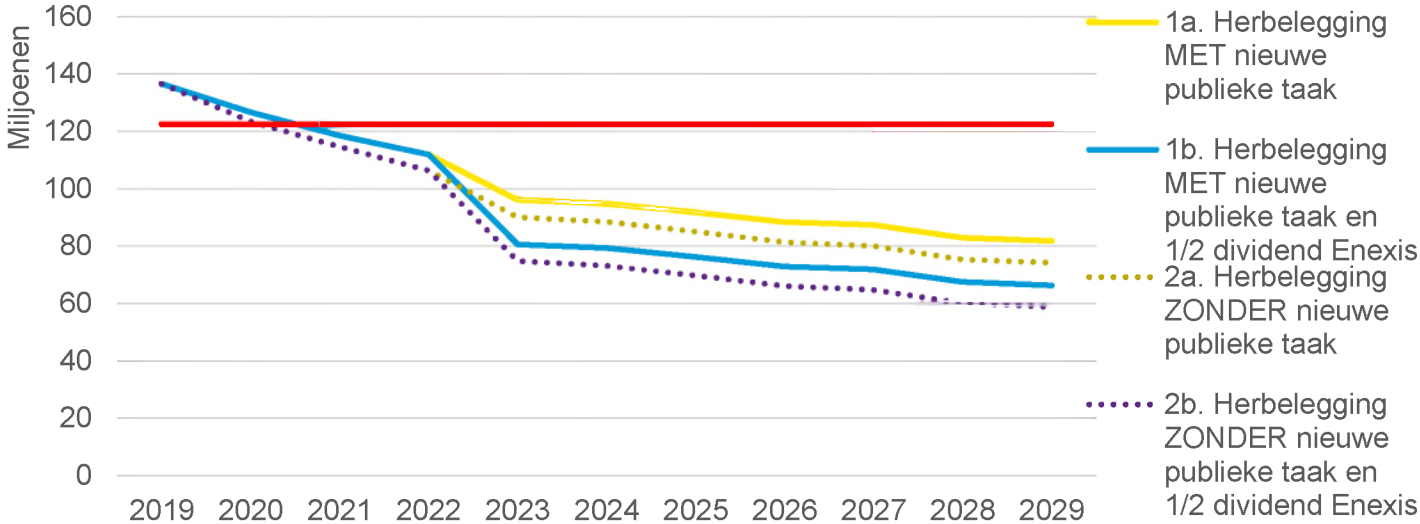
Doel van de bijeenkomst

- Kennisdeling en bewustwording over; financiële situatie en ontwikkeling van het rendement op vermogen.
- Ophalen van een richtinggevende uitspraak over hoe met nieuwe rendementsverwachtingen om te gaan.
- Verkennen van nieuwe mogelijkheden en ophalen van richtinggevende uitspraken over 2 concrete oplossingsrichtingen en akkoord voor nader onderzoek.

Vermogen in relatie tot begroting van dividend naar rendement

Scenario's richting 2030

Advies

We laten vanaf 2025 de doelstelling van € 122,5 miljoen los en zetten de inkomsten structureel op € 60 miljoen (ondergrens). En alle extra rendementen zijn een “plus” in de begroting.

Consequentie: grote opgave om structurele uitgaven structureel te dekken.

Van beleggen naar investeren

Actiever investeren in maatschappelijke thema's (in plaats van veilig beleggen)

Gezamenlijke verantwoordelijkheid om deze mogelijkheden te vinden en ondersteunen

Dit vraagt om '*slimme financiering*'

Opdracht richting Midterm Review 2021

ONBEPERKT HOUDBAAR!

Het geloof is en blijft een ontdekkingsstocht. Ook als je op een gegeven moment hebt gezegd: 'Ik weet zeker dat ik me aan Jezus kan en wil toevertrouwen', dan nog kom je steeds weer nieuwe vragen tegen. Je ontdekt zelf bijvoorbeeld dingen waarover je meer wilt weten. Of andere mensen stellen je vragen waarover je nog nooit had nagedacht.

De schrijvers van dit boek geloven dat het christelijke geloof die vragen aankan - omdat het onbeperkt houdbaar is! Ze laten dat zien aan de hand van de twaalf artikelen van de apostolische geloofsbelijdenis. Bij elk artikel wordt ingegaan op drie spannende vragen, zoals:

Kan God alles? Waarom komt er een oordeel?

Hoe houd je het vol in de kerk? Hoe ver gaat vergeving van zonden?

Schrijvers zijn: ds. M. van Duijn, ds. E.K. Foppen, prof. dr. J. Hoek, ds. H. Markus, ds. W. Markus, ds. D. Meijvogel, ds. L.W. Smelt, ds. B.J.D. van Vreeswijk, ds. C.G. Vreugdenhil, ds. H.J. van Wijnen, ds. R.F. de Wit en ds. A.L. van Zwet.

NUR 707

www.jesvoorjou.nl

Casus Financiering Enexis

ENEXIS

ENERGIE IN GOEDE BANEN

Casus Financiering Enexis

- Opgave Enexis voor energietransitie
- Investering tot € 1,9 miljard
- Voorfinanciering die later kan worden terugverdiend

Voor Enexis:

Behoud A rating

Robuuste financiële positie

Voor aandeelhouders:

Bijdrage aan energietransitie

Redelijk rendement

Casus Financiering Enexis

- Instrument: hybride converteerbare lening
- € 500 miljoen, voor PNB € 150 miljoen
- Risico:
 - Leiden investeringen tot gewenste doel
 - Rendement na conversie
 - Beleid rijksoverheid

Investeren in duurzame landbouwgronden

GS

14 januari 2020

Basisgedachte

Provincie investeert in landbouwgrond en geeft die uit in erfpacht.
Met gebruiksvoorwaardengericht op verduurzaming grondgebruik.

Canon marktconform. Hoogte afhankelijk van gebruiksvoorwaarden. Waar dit onder basisrendement zit dekken uit beleidsbegroting.

Doel

1. Verduurzaming grondgebruik: verlagen milieudruk, verbeteren bodem, versterken watersysteem, bevorderen biodiversiteit
2. Verbeteren financieel rendement immunisatieportefeuille

Hoe

- Provincie koopt grond van / voor agrarische ondernemer die (verder) wil verduurzamen
 - Geen actieve marktbenadering
 - Provincie koopt pas als er een afnemer is: beperkte risico's
- Provincie geeft deze grond (terug) uit in erfpacht met gebruiksvoorwaarden
- Streven
 - 200 mln (ca 3.000 ha)
 - Opbouwen in 5 jaar
 - Daarna beheer, aan- en verkoop
- Ontwikkelbedrijf voert uit

Gebruiksvoorwaarden

1. Toetredingsvoorwaarde: duurzame bedrijfsvoering

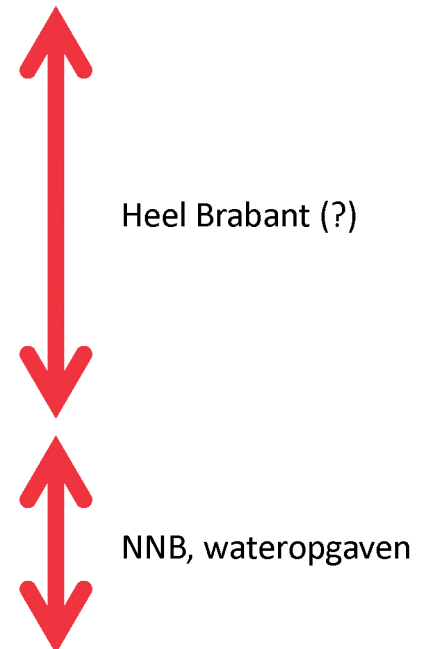
- Aansluiten bij certificaten
- Selecteert dus op ondernemer / hele bedrijf

2. Basisgebruiksvoorwaarden

- Gelden voor alle gronden in fonds
- Primair gericht op laag gebruik bestrijdingsmiddelen
- Pachtsom nagenoeg gelijk aan pacht zonder voorwaarden

3. Gebiedsgerichte arrangementen

- Realisatie natuur- en waterdoelen
- Samen met 1 en 2
- Verlaagde pachtsom
- Financiering uit beleidsbudgetten (mede-overheden?)

Dilemma's: ambitieniveau versus rendement

- Stevig pakket basisvoorwaarden?
 - Meer onderscheidend in de markt (+)
 - Selecte doelgroep (-)
 - Beperkte markt (-)
 - Lager rendement cq bijplussen uit beleidsbudgetten (-)
- Stevige gebiedsgerichte arrangementen?
 - Stevig resultaat (+)
 - Fors beslag op beleidsbudgetten (-)
 - Kleinere doelgroep (-)
- Met basisgebruiksvoorwaarden in heel Brabant?
 - Voldoende volume (+)
 - Groot bereik (+)
 - Diffuus doelbereik (-)

